

ifrån den grundsatsen, att jorden är enda källan för ett folks välfärd. [Ph — cr —.]

FYSIOLOG, fysiologi, m. 3. En, som är kunnig i fysiologien. [Ph —.]

FYSIOLOGI, fysiologi, f. 3. Läran om livets företeelser och livsverktygens (organernas) förrättningar hos djur eller växter. [Ph — gie.]

FYSIOLOGISK, fysiologisk, a. 2. Som tillhör eller har afseende på fysiologien.

FYSIONOMI, fysiologi, f. 3. 1) Anletsdragen såsom helt betraktade, ansigtsbildning. — 2) Ansigte. — 3) (fig.) De kännemärken, hvarigenom en sak särskiljes ifrån andra af samma slag. [Physiognomie, Fysiognomi.]

FYSISK, a. 2. 1) I naturen grundad eller som derpå har afseende. *F. orsak, verkning. Den f-a världen. F. omöjlighet*, hvad som strider emot naturlagarna. — *Syn.* Naturlig, Sinlig, Kroppslig. — *Brukas* stundom såsom motsats till Andlig (Moralisk, Intellectuel). *I f. och andlig (moralisk) mening. Det är en f. och moralisk omöjlighet, att det någonsin kan hända. I f-t hänseende.* [Ph —.]

FYSISKT, adv. I fysiskt afseende. *Det är f. omöjligt.* [Ph —.]

FYTOLIT, fytolit, m. 3. (mineral.) Förstenad växt. Skrifves äfv. *Phytolith*.

FYTOLOGI, fytologi, f. 3. Läran om växterna i allmänhet. — Skrifves äfven *Phytologi*. [Fyt — ie, Ph — ie.]

FYTONOMI, fytologi, f. 3. Kännedomen om lagarna för växtilivet. [Ph — ie.]

FÅ, a. pl. (har komparativen *Färre*) Icke många. *F. ägodelar, böcker, menniskor. Blott några f. gånger. Med f. ord.* *Brukas* ganska ofta elliptiskt, nästan som substantiv, t. ex.: *F. (menniskor) veta det och ännu färre borde veta det. Några f., ganska f.*

FÅ, v. a. 2. Ind. pres. sing. *Får*; pl. *Få*. Impf. sing. *Fick*; pl. *Fingo*. Imper. (för bem. 3) sing. *Få*; pl. *Fån*. Konj. impf. *Finge* (prov. *Ficke*). Sup. *Fått*. Part. akt. *Fående* (sällan brukl.); part. pass. *Fången*, äfv. *Fådd*. 1) Emottaga (jfr. d. o. bem. 2), bekomma. *Brukas* allmänt både i tal och skrift, dock allra mest för andra verber af samma betydelse, i dagligt tal. *Har* till subjekt både menniskor, djur och liflösa ting. *Han har f-t en bok till skänks. F. en gåfva, en skänk. Han fick en medalj till belöning för sin tapperhet. Jag fick i går ett bref från min bror. Hunden har f-t ett ben att gnaga på. Soffan har f-t ett nytt öfverdrag.* Säges i utträckt mening äfv. om förmåner, belöningar o. s. v., som emottagas, om hvarjehanda händelser, som träffa någon, om åkommer, sjukdomar, själsintryck, m. m. *F. en god fångst. F. ett rikt gifte. F. en rik flicka, få en r. f. i gifte. Han fick mycket penningar med sin hustru. F. högsta vinsten, goda kort i spel. F. ett stort kast (i tärningspel), sevor alla. F. beröm, loford, belöning för sin flit. F. tillrättavising, förebråelse, banner, straff. Han skall f. sin lön derför. Han har f-t utmärkta gåfvor af vår Herre. F. visit, besök af någon. Månen f-r sitt sken af solen. Här f-s mat, kvarter. F. barn, ungar, föda. Hon har f-t en gosse, två odöpta barn. F. tänder, bekomma tänder, som växa upp i käken. F. skägg. F. nytt hår. F. vingar, fjädrar, nytt skinn, ny form, skapnad. F. en sjukdom, en åkomma. F. feber, frossa, hufvudvärk, tandvärk, kopporna, svindel, en svullnad. Han*

*har f-t ont i halsen. F. ett smolk i ögat. Han fick en sticka under nageln, ett hål i hufvudet. Han har f-t ett dolkstyng i sidan. F. en sorg. F. någon till maka, till hustru, blifva gift med henne. F. någon på sin sida, få honom till anhängare, medhållare, bundsförvandt. F. dop, döpas. F. lof, se Lof. F. en vän, en bekantskap, blifva vän, bekant med någon. F. arbete, finna tillfälle till arbete. Han har icke f-t något arbete. Om man multiplicerar 2 med 3, f-r man 6, blir produkten 6. Allt fick nytt behag, när hon kom, blef då behagligare, trefligare. Han f-r väl förstånd med åren, blir förståndig. F. sin vara såld, vara i tillfälle att sälja sin vara. F. rätt i, tag i, se Rätt, Tag. Då jag f-r det gjort, då jag hunnit göra det. Ändligen fick man elden släckt, lyckades släcka elden. Det är svårt att f. vezlåd, erhålla penningar i vaxling. (Ordspr.) Med orätt f-s, med sorg förgås, orätt fångets gods har ingen välsignelse med sig. — Få sig nyttjas ofta i dagligt tal, och betyder då: förskaffa sig, laga att man erhåller, eller blott: bekomma, t. ex.: *Jag skall gå och f. mig litet till bästa; han har f-t sig en ny rock. — F. af, bekomma lägenhet att afskicka, t. ex.: Jag har nu f-t af varorna med ett fartyg. — F. fast, fatt, se Fall, Fastlaga. — F. i sig, råka förtära, t. ex.: Han har f-t i sig för mycket mat, vin. — F. igen, återfå; äfv. bekomma i byte; äfv. blifva vedergäld för något ondt, t. ex.: a) Jag har nu f-t igen boken af honom; f. igen något, som man förlorat; b) Jag bytte bort min häst och fick en annan igen; c) F. igen det onda, man gjort; det skall du f. igen. — F. in, råka ut för den händelsen, att någon eller något kommer in, t. ex.: Viingo in en full karl på gården, en sjö i fartuget; äfv. uppbära, t. ex.: F. in penningar, ett lån. — F. ned, bekomma upptrån, t. ex.: F. ned mat på fartuget. — F. på sig, bekomma att kläda sig med, t. ex.: Han gick trasig, men nu har han ändligen f-t på sig en hel rock. — F. tillbaka, se Få igen. — F. upp, bekomma nedtrån; äfv. upphosta, uppkåkas, o. s. v.; äfv. uppbära, t. ex.: a) Laga, att vi få upp vatten nerifrån gården; — b) F. upp blod; — c) Det är svårt att f. upp, hvad man har att fordra. F. upp säges äfv. i jägarspråket, då hundarne kommit på färska spåret efter ett djur; äfv. då de spåret en fågelkull o. s. v., så snart spåret är så färskt, att en jagt genast uppkommer. Hundarne ha f-t upp en hjort. — F. út, se Utbekomma, Utfå. — F. öfver, hafva kvar af något, som utgifvits, utlemnats, förbrukats, gått åt, t. ex.: Vi ha f-t mycket mat och vin öfver efter kalaset. — Syn. Bekomma, Emottaga, Erhålla, Vinna. — 2) Bringa, förmå. Jag kan ej f. honom att tala. Jag fick honom ändligen i säng. Han f-r honom till hvad han vill. Det kan du aldrig f. mig till. Han skulle f. honom att hoppa öfver kåpp, om det blefve fråga derom. Jag f-r honom ej af stället, förmår ej röra, flytta honom af stället, kan ej beveka, öfvertala honom att lemna stället. (Pop. o. fam.) F. sig till att, förmå sig, t. ex.: Jag kunde ej f. mig till att hel-sa på honom. — F. af, bort, göra, laga, att någon eller något kommer bort, aflägnas; aflägsna, utplåna, bortskaffa; lyckas att göra sig af med; slippa, t. ex.: Ändligen fick jag bort den fyllrackan; jag f-r ej bort fläcken. — F. emellan, in emellan, lyckas att bringa, föra, sticka**